

ราชันย์ เวียงเพิ่ม : พระคณศ : ตำนานและพิธีกรรมในสังคมไทย (GANESHA : MYTH AND RITUAL IN THAI SOCIETY) อ.ที่ปรึกษา รศ. ดร. ศิราพร ณ ถลาง, 166 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมตำนาน พิธีกรรม ความเชื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพระคณศและวิเคราะห์การดำรงอยู่ของคติความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระคณศในสังคมไทย โดยรวบรวมจากข้อมูลที่เป็นเอกสารและรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระคณศในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑลเป็นหลัก

ผลการศึกษาพบว่า ตำนานพระคณศที่ปรากฏในสังคมไทย เป็นตำนานที่มีการนำเค้าโครงเรื่องมาจากปุราณะของอินเดีย ตำนานพระคณศที่คนไทยรับรู้มากที่สุดมี 2 ตำนาน คือ ตำนานการต่อเศียรพระคณศ และตำนานพระคณศเสียวา นอกจากนี้ยังมีตำนานพระคณศที่แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างคติฮินดูกับพุทธศาสนาอีกด้วย

พิธีกรรมเกี่ยวกับพระคณศในประเทศไทยมีปรากฏอยู่ในทั้ง เทวสถาน พุทธสถาน บ้านเรือนประชาชนทั่วไป รวมถึงตำหนักทรงเจ้าที่มีการประทับทรงพระคณศ พิธีกรรมเกี่ยวกับพระคณศมีลักษณะผสมผสานระหว่างคติ ฮินดู พุทธ และไสยศาสตร์ อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเชื่อเกี่ยวกับพระคณศดำรงอยู่ในสังคมไทย

นอกจากนั้น การที่พระคณศดำรงอยู่ในฐานะเทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาการ เทพเจ้าผู้บำบัดทุกข์ เทพเจ้าผู้ประทานโชคลาภ และเทพเจ้าผู้ป้องกันอุปสรรค ทำให้พระคณศมีบทบาทสำคัญและดำรงอยู่ในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องยาวนานมาในสังคมไทยโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้

4780191022 : MAJOR THAI

KEY WORD : MYTH / RITUAL / GANESHA / THAI SOCIETY

RACHAN WIENGPPerm : GANESHA : MYTH AND RITUAL IN THAI SOCIETY.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SIRAPORN NA THALANG, Ph.D, 166 pp.

The purpose of this thesis is to gather information about myth, ritual and belief related to Ganesha, to analyze the persistence of the belief and ritual related to Ganesha in Thai society. The researcher compiled information from document and field work particularly in Bangkok and surrounding area.

It is found that the myth of Ganesha known in Thai society came from Purana in India. The two most popular stories are the story about Ganesha losing his head and the story about Ganesha losing his tusk. Besides, there is also a story of Ganesha that reflects the integration between Hinduism and Buddhism.

Rituals about Ganesha are performed in Hindu temples, Buddhist temples, people's houses and also in the spirit – medium places. Rituals about Ganesha in Thai society reflect the integration between Hinduism, Buddhism and magic which is the factor of the persistence of Ganesha in Thai society.

In addition, in Thai society, Ganesha is respected as God of Arts, God of suffering relieve, God of Luck, and God of protection from obstacles. Such various roles of Ganesha enhance the persistence of the belief in Ganesha in Thai society.